

บทคัดย่อ

ชื่อบทความ มือถือ ความจำเป็นที่ 5 ของแรงงานพม่าในเมืองชายแดน

ชื่อผู้เขียน ผศ.ดร. นิติ ภาวีครพันธ์

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาระสำคัญ

ชาวพม่า ไม่ว่าจะชายหรือหญิง เด็กหรือผู้ใหญ่ ได้เดินทางจากเกาะสอง หรือ Victoria Point สู่นองด้วยจุดประสงค์ต่างๆ มาเป็นเวลาช้านาน ทว่าตั้งแต่ช่วงเศรษฐกิจเบิกบานในสมัยรัฐบาลชาติชาย ชุณหะวัณ ชาวพม่าเดินทางเข้าสู่นองเพื่อหางานทำมากกว่าที่เคยมี คนเหล่านี้เป็นแรงงานในเรือประมง ตามแพปลา ธุรกิจการนำวัสดุสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาปรับปรุงให้ใช้ได้ใหม่ (recycle business) เป็นผู้ช่วยในร้านค้า หรือแม้แต่สาวใช้ตามบ้านเรือน จนแทบจะพูดได้ว่าระนองกลายเป็นเมืองพม่า แต่คนงานพม่าไม่ใช่ผู้ใช้แรงงานที่ขลาดเขลา ง่ายต่อการหลอกหลวงหรือการเอารัดเอาเปรียบ พวกเขาเรียนรู้เร็ว จำนวนมากพูดภาษาไทยได้และมีไม่น้อยที่พูดได้คล่องแคล่วชัดเจน พวกเขาเรียนรู้ธรรมเนียมการปฏิบัติท้องถิ่นในระนอง และเมื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีขึ้นมา – โทรศัพท์มือถือ – ถูกนำเข้ามา สำหรับคนงานพม่า โทรศัพท์มือถือไม่ใช่เป็นเพียงแค่ของเล่นอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นมาที่ต้องมีตามแฟชั่นภายใต้กรอบการอธิบายแบบบริโภคนิยม แต่โทรศัพท์มือถือได้กลายเป็นเครื่องมือที่ถูกใช้ในการสร้างเครือข่ายทางสังคม (social networks) ระหว่างคนงานพม่าในการติดต่อสื่อสารกัน ทั้งกับครอบครัวในพม่า ญาติมิตรในระนอง และที่อื่นๆ ในประเทศไทย เป็นเครื่องมือในการหาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งงานที่ให้เงินไขดีกว่า ในการหาข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือคู่ทางการค้าใหม่ๆ เนื่องจากมีคนงานที่หารายได้พิเศษจากการค้าขายเล็กๆ น้อยๆ โทรศัพท์มือถือจึงมีความสำคัญมากกว่าเครื่องมือสื่อสารชนิดหนึ่ง

Title Cellular Phones, New Tactics and Self-Employment: Burmese Migrant
Workers Adapting to Economic Change in Ranong

Author Niti Pawakapan
Department of Sociology and Anthropology
Faculty of Political Science, Chulalongkorn University

Abstract

Burmese migrants in Ranong, one of the most active seaports in southern Thailand, are no strangers to the local Thais. The former has come either to find jobs or to trade with the latter for decades. Owing to poverty and high unemployment in Burma, however, the Burmese in a very large number, both male and female, adults and children, have entered the port in recent years. With the help of the new telecommunication technology – cellular phones, the new migrants are adapting themselves quickly into their new economic environment. The use of cellular phones not only enhances their social networks that enable them to contact families and friends on both sides of the border, but also assists them to find jobs or new employers who pay them higher wages and to exchange other kinds of information. For some who have become self-employed, such as small grocery shopkeepers or those who run small eating houses, cellular phones are used for business-related reasons, as well as personal purposes.

บทคัดย่อ

ชื่อบทความ สองเรา: มอเตอร์ไซค์กับการหลงไหลคลั่งไคล้วัตถุในโลกของวัยรุ่น

ชื่อผู้เขียน ปนัดดา ชำนาญสุข

บทคัดย่อ

บทความนี้ต้องการสืบค้นทำความเข้าใจปรากฏการณ์การหลงไหลคลั่งไคล้รถมอเตอร์ไซค์ของเด็กวัยรุ่นในจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงใต้ โดยเป็นการนำแนวคิดชีวิตทางสังคมของวัตถุ (The social life of things) ของแอฟพาคูไรเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษา มอเตอร์ไซค์ ซึ่งถูกผลิตขึ้นเป็นสินค้านั้นมีคุณค่า ความหมายและประโยชน์ใช้สอยที่เป็นมากกว่าพาหนะเพื่อการขับขี่

มอเตอร์ไซค์ในชีวิตของเด็กวัยรุ่นมีความหมายเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงชีวิต (วัย) ของพวกเขา เริ่มต้นจากการเป็นพาหนะที่พ่อแม่มีไว้ให้ใช้เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระการจับจ่ายใช้สอยในชุมชน และเพื่อการเดินทางไปเรียนหนังสือในตัวอำเภอ จนต่อเมื่อเด็กเหล่านี้ได้เป็นเจ้าของมอเตอร์ไซค์ที่สมบูรณ์ ความหมายของมอเตอร์ไซค์ได้เปลี่ยนแปลงไปจากความสัมพันธ์ระหว่างคนกับวัตถุมาเป็นความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตสองชีวิตที่ต้องดูแลเอาใจใส่ มีความผูกพันทางอารมณ์ ความรู้สึกอย่างลึกซึ้งแนบแน่น และอยู่เคียงข้างผูกพันกันเหมือนชีวิตสองชีวิต มอเตอร์ไซค์ในโลกของวัยรุ่นจึงเป็นมากกว่าสินค้าแต่เป็นวัตถุแห่งความหลงไหลคลั่งไคล้ ซึ่งเป็นรูปแบบสูงสุดของการบริโภคที่ได้ทำให้วัตถุกลายเป็นสิ่งที่ต้องเอาใจใสไม่ต่างไปจากสิ่งมีชีวิต

คำหลัก มอเตอร์ไซค์ ชีวิตทางสังคมของวัตถุ หลงไหลคลั่งไคล้วัตถุ วัยรุ่น

Title The Two of Us: Motorcycles and Fetishism in the World of Teenagers

Abstract

This paper attempts to understand motorcycle fetishism among teenagers in a provincial town of eastern Thailand. Using Appadurai's concept of "the social life of things" as its point of departure, the paper suggests that motorcycle as a commodity was endowed with values, meanings, and utilities far more than its transportation function. Social meanings of motorcycle changed in relation to the changing ages and phases in teenager's life. From a vehicle for everyday errands and helping out parents, or for traveling to school away in the district town, motorcycle resumed its new meaning as teenagers reached the age of owning a motorcycle. The relationship between teenager and motorcycle changed from a human to object relationship to an ownership between two beings in which care, commitment, and deep emotional ties connected the teenager to his or her "vehicle". Motorcycle in the teenager's world is more than just a commodity, but an object of fetishism. This obsessive affection could be viewed as the highest form of consumption, a consumption that transformed a motorcycle-object into something that needed to be taken care of not unlike a living thing.

Keyword motorcycle, material fetishism, the social life of things, Teenagers

บทคัดย่อ

ชื่อบทความ จากเหตุการณ์สร้างสินค้า “โรงแรม-วัดล้านนา” ถึงผลกระทบในบ้านของผม
 ชื่อผู้เขียน นายทรงศักดิ์ แก้วมูล
 นายปราโมทย์ ภัคดีณรงค์

สาระสำคัญ

ปลายปี พ.ศ. 2547 วงการธุรกิจโรงแรม ชาวสถาปนิก และชาวพุทธในเชียงใหม่ ต่างอัครจรยต์ต่อปรากฏการณ์ “โรงแรม-วัด” ซึ่งหลายโรงแรมได้สร้างสินค้าของตนด้วยการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมล้านนาในวัดมาใช้ออกแบบ พร้อมตกแต่งอาคารด้วยเครื่องสักการะในพระพุทธศาสนา หนึ่งในโรงแรมเหล่านี้ได้ลอกแบบวัดของชุมชนที่ผู้เขียนอาศัยอยู่ไปสร้างสินค้าของตน จนเกิดกระแสการถกเถียงในสังคมวงกว้างทั้งสนับสนุนและคัดค้านการกระทำดังกล่าว ยิ่งกว่านั้นยังทำให้กลุ่มภายในชุมชนเองเกิดความเคลื่อนไหวทางความคิดแตกต่างกันไป มีการปะทะทางความคิดและการปฏิบัติในกิจกรรมของชุมชนเพื่อต่อรองกับการกระทำของโรงแรมแห่งนี้ด้วยรูปแบบที่แตกต่างกัน

1 ปีที่ผ่านมา ทางโรงแรมมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนในแง่ให้ทุนบำรุงวัด แต่การเข้ามามีอิทธิพลในระดับความคิดของคนในชุมชนด้วยนั้นกลับสร้างกรงขังปิดกั้นการแสดงออกของกลุ่มคนที่คิดเห็นคัดค้านอย่าง “สิ้นเชิง”

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอให้เห็นความเคลื่อนไหวของคนในชุมชนซึ่งได้รับผลกระทบจากกรณีการสร้างสินค้า “โรงแรม-วัด” และกระบวนการต่อรองของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกัน ทั้งที่แต่ละกลุ่มต่างกระทำภายใต้ปัจจัยและกลไกทางวัฒนธรรมในชุมชนร่วมกัน คือ ระบบความเชื่อและความศรัทธาต่อศาสนสถาน

พื้นที่ในการเก็บข้อมูล...ชุมชนไหลหิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

แนวคิดหรือทฤษฎีในการวิจัย....การช่วงชิงนิยามความหมาย และกระบวนการต่อรองอำนาจ
 ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย มกราคม – ธันวาคม 2548

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย..กระบวนการสร้างสินค้าของกลุ่มทุนที่หยิบใช้สัญลักษณ์ของความเชื่อความศรัทธาจากชุมชนชาวบ้านแห่งหนึ่ง ได้ส่งผลกระทบให้เกิดความขัดแย้งภายใน ทั้งระบบความคิดและการกระทำ โดยกลุ่มต่างๆ ที่เกิดขึ้นต่างนิยามการกระทำของกลุ่มทุนและของตนเองแตกต่างกัน ในการต่อรองกับการเข้ามารุกละเมิดความศรัทธาของตนจากกลุ่มทุนดังกล่าว

คำหลัก ทฤษฎี, การสร้างสินค้า, ความเป็นชุมชน, ความขัดแย้ง

Title An Effective of "the Lanna Temple-Hostel" event in my community.
Authors Mr.Songsak Kaewmoon
 Mr.Pramote Pakdeenarong

Abstract

Late 2004 in Chiang mai, the society of hostellers, architects and Buddhist have surprising about "the temple-hostels" event – the hostellers who made their commodity by takeoff the lanna architecture forms in the temples, decorate its with some sacred object form. One of them copied Wat Lai Hin in Lampang province – the temple of my community. After that the hotel are criticized – positive and negative. Add, the social groups in my community are critical movement that contesting in thinking and practices to negotiate with the event.

One year ago, the hostel connect the community – give some money for development of Wat Lai Hin. However the hostel can dominate the villager and lock up them – especially, who have negative critic.

This paper propose that the movement of the social groups in the community who are effected about "the temple-hostel" case, and present the negotiable process of the villager who are conflict thinking. Although, all people are practice within the cultural mechanics and context – a belief system about the sacred place.

Field Work Lai Hin Community, Lampang province.

Concept Contesting meaning and the process of negotiation

Time January – December 2004

Result The processes of commoditification have an effective in traditional community – both of conflicting thinking system and practice. Especially if they takeoff the symbol of the belief system of local people. In the process of negotiation, difference groups are construct the contesting meaning to their practices and who takeoff the symbol.

Keywords Capitalism, Commoditification, Community, Conflict

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง การเดินทางของสินค้าสมัยใหม่ในจำปาสัก สปป.ลาว
 ชื่อผู้เขียน พรรณราย ไอลธาภิรัตน์
 คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สาระสำคัญ

บทความนี้เป็นการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริโภคสินค้านำเข้าในเขตอำเภอปากเซ และจำปาสัก จังหวัดจำปาสัก ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สถิติแสดงให้เห็นว่านอกจากสินค้าเพื่อการบริโภคขั้นพื้นฐานแล้ว ส่วนมากของสินค้าอุปโภคไม่ได้ผลิตขึ้นในประเทศ ซึ่งมักก่อให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนไปว่าผู้บริโภคชาวลาวยอมตกอยู่ภายใต้การครอบงำของกระแสโลกาภิวัตน์ผ่านสินค้าที่พวกเขาใช้ในชีวิตประจำวันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บทความนี้เป็นการหวนกลับมาพิจารณากระบวนการบริโภคและผลสืบเนื่องของกระบวนการดังกล่าว โดยเน้นที่ปฏิสัมพันธ์ในระดับชีวิตประจำวันระหว่างผู้คนที่เกี่ยวข้องกับเครื่องใช้ในครัวเรือน เฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการได้มาซึ่งสินค้านำเข้าต่างๆ ซึ่งมีทั้งโดยผ่านธุรกิจนำเข้าสินค้าเต็มรูปแบบ ผ่านผู้ค้าคนกลาง และที่สำคัญผ่านการเดินทางข้ามพรมแดนไปยังแหล่งผลิตสินค้าโดยตัวผู้บริโภคเอง ผู้ศึกษาตั้งข้อสังเกตเบื้องต้นว่าในพื้นที่ที่ทำการศึกษาราคาสินค้าไม่ใช่เป็นเพียงเกณฑ์นามธรรมที่ถูกกำหนดด้วยกลไกทางเศรษฐกิจเท่านั้นหากเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต้องได้ผ่านประสบการณ์ความยากลำบากในการเดินทาง หรืออย่างน้อยการตระหนักถึงความยากลำบากนั้น ยิ่งไปกว่านั้น ยังพบว่าเครือข่ายทางสังคมแบบดั้งเดิมมีบทบาทสำคัญในการเข้าถึงและได้มาซึ่งสินค้าสมัยใหม่อีกด้วย กรณีนี้จะเป็นตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นว่าการบริโภคมวลชนไม่ใช่กระบวนการที่เป็นหนึ่งเดียวกันและเป็นสากล หากแต่มีมิติของความเป็นท้องถิ่น และความเป็นสมัยใหม่มิใช่สิ่งเดียวกันกับความเป็นตะวันตก (อันมีนัยถึงประเทศในทวีปอเมริกาเหนือหรือยุโรป) เสมอไป

Title The Flow of 'Modern' Goods in Champassak, Lao PDR

Author Panarai Ostapirat

Faculty of Sociology and Anthropology, Thammasat University

Abstract

This paper preliminarily explores consumption of imported goods in Pakse and Champassak District, Champassak Province, Lao PDR. Statistic information has it that most of consumer goods are produced outside the country and therefore occasionally generates misconception about Lao consumers. They are often mistaken as passive consumers who are dominated by transnational trade through their everyday use of transnational goods. This paper reconsiders consumption process and its consequences by focusing on the interrelationship between Lao consumers and their everyday household objects, in particular the acquisition of different kinds of imported goods. The different channels include a number of import-export companies, middlemen and specifically the consumers themselves, who travel across borders to get different kinds of products. In this area, the price of goods is not merely an abstract value set up by economic mechanism but has been materialised through the consumers' experiences of distance and difficulties in transportation; or at least the recognition of those distance and difficulties. In this case, traditional social networks have become a key factor that helps shorten distance and facilitates the acquisition of 'modern' goods. This case study exemplifies the local aspect of mass consumption, which is often taken for granted as unified and universal. It also reaffirms that modernity is but the same thing as the domination of western (American or European) culture.

Abstract

Title Consuming Sugar, Producing Sickness:
"Goodies" and Gifts in Modernizing Thai Culture

Author Leedom Lefferts

Abstract

Thailand, along with many developing nations, suffers from an epidemic of Type II Diabetes, called, in Thai, rook bao waan and, in English, "adult onset diabetes". Rook bao waan is a disease of modernization: it comes about as the result of a shift from a traditional, relatively wholesome corpus of foodstuffs to a diet rich in sugars and fats, often propagated by Western culture and images of success.

Consumption of these Western foods with their increased quantities of sugar is partly the result of aggressive advertising campaigns pushing sugar and sweet foods as signs of success, well-being, and modernity. Additionally, Thai governments have been interested in increasing sugar production and domestic consumption to provide income to poor farmers dependent on upland crops. However, Thai culture is also concerned with the consumption of sweet foods as signs of living a "good", more successful life.

Close observation of interactions between adults and children shows that sweet foods enter a child's diet early in life; constant gifts of small amounts of money – part of Thai culture's emphasis on gift giving to show benevolence, power, and merit – usually lead to the child's consumption of sweet "goodies". These monetary gifts, dependent on an increasing flow of cash in households, have led to a large increase in the numbers of village and urban neighborhood stores, thus providing opportunities to use these small gifts to buy "goodies". This paper proposes that these gifts, integral to the construction of Thai culture, and the ensuing consumption of "goodies", perceived as a practice of modern culture, are significant factors in the rising rate of this catastrophic disease.

บทคัดย่อ

ชื่อบทความ "ความเป็นเด็ก" และ "ประสบการณ์การรับรส": บริโภคนิยม การสร้างทางสังคม
กับน้ำอัดลมและขนมเด็ก

ชื่อผู้เขียน วราภรณ์ บุญแก้ววรรณ

สาระสำคัญ

งานชิ้นนี้ศึกษาน้ำอัดลมและขนมเด็กกับประสบการณ์การรับรส (sensory experience) ในเด็ก โดยอาศัยข้อมูลการวิจัยภาคสนามจากชุมชนชนบทแห่งหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช บทความนี้แสดงให้เห็นว่าผัสสะและประสบการณ์การรับรสของเด็กนั้น เกิดขึ้นและดำรงอยู่ควบคู่กับ "ความเป็นเด็ก" ในฐานะสิ่งสร้างทางสังคม สังคมไทยสมัยใหม่ได้สร้าง "ความเป็นเด็ก" ผ่านวาทกรรมในสื่อ ระบบการศึกษาและผ่านสินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กเป็นเสมือนผู้มีอำนาจและเป็นอิสระจากกฎเกณฑ์ทางจารีต โลกของเด็กที่ถูกสร้างให้เป็นโลกแห่งจินตนาการ ความสนุกสนาน การผจญภัย และความหอมหวานของวัยอันไร้เดียงสา นั้น เป็นพื้นที่ที่ถูกทำให้เหมาะกับการเป็นตลาดของน้ำอัดลมและขนมหวานต่าง ๆ ที่ถูกสร้างไว้เพื่อบำเรอเด็ก ๆ รสหวานของน้ำอัดลมและรสชาติของขนมเด็กจึงไม่ใช่ปรากฏการณ์ธรรมชาติของปุมรับรสที่สัมผัสกับน้ำอัดลมและขนมเท่านั้น แต่เป็นประสบการณ์ที่ถูกบำรุงและปรุงแต่งขึ้นในโลกแห่งความเป็นเด็กที่ระบบทุนนิยมอุตสาหกรรมสร้างขึ้น "ความเป็นเด็ก" และ "ประสบการณ์การรับรส" ในเด็กจึงเป็นการสร้างคู่ขนานในทางสังคมที่ไม่สามารถเข้าใจกระบวนการหนึ่งแยกขาดจากอีกอันหนึ่งได้

คำหลัก ประสบการณ์การรับรส น้ำอัดลมและขนมเด็ก ความเป็นเด็ก การสร้างทางสังคม บริโภคนิยม

Title "Childhood" and "Sensory Experience": Consumerism, Social Construction, Soft Drink and Children's Snacks

Abstract

This study examines children's snacks and sensory experience in childhood using data from fieldwork in a rural community in Nakornsrithammaraj Province. It argues that senses and sensory experiences among children existed and persisted in association with "childhood" as a socially constructed state of being. Modern Thai society created "childhood" through discourses in public media, educational system, and consumer goods, making children as autonomous and relatively free from traditional authority. Children world was constructed as a world of imagination, fun, adventure, and the sweetness of the age of innocence. At the same time, it transformed "childhood" into a space of indulgence suitable for the consumption of soft drink and sweet. Sweetness and taste in children's sensory experience was therefore not a physio-natural process of taste buds. Rather, the sense perception of sweet was formed and maintained in the world of children cautiously created by the industrialist-capitalist regime. "Childhood" and "sensory experience" in children was a coupling social construction, which could not be separately understood.

Keyword Sensory Experience, Soft Drink and Children's Snacks, Childhood, Social Construction, Consumerism

บทคัดย่อ

ชื่อบทความ ของก้านัดและการชี้: ตัวแทนยากับการแลกเปลี่ยนต่างตอบแทนในวงการแพทย์
 ชื่อผู้เขียน วิบูลย์ วัฒนนามกุล

สาระสำคัญ

บทความนี้มุ่งทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์และผู้แทนยา โดยใช้ทฤษฎีแนวคิดทางสังคมว่าด้วยความเป็นวิชาชีพ (Professionalism) และการแลกเปลี่ยนทางสังคม (social exchange) อาศัยแหล่งข้อมูลส่วนใหญ่จากการสัมภาษณ์และสังเกตกิจกรรมของแพทย์และผู้แทนยาในบริบทต่าง ๆ ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดขอนแก่น การศึกษาพบว่า แม้ว่าแพทย์จะถูกมองว่าเป็นวิชาชีพที่มีความเป็นเหตุผลอย่างยิ่ง แต่ในการโน้มน้าวให้แพทย์ใช้ยาของผู้แทนยานั้น แสดงให้เห็นถึงความไม่มีเหตุผลในการทำงานประจำวัน สำหรับผู้แทนยานั้นนอกเหนือจากกลยุทธ์ทางการตลาด ความรู้เกี่ยวกับตัวยาก็แล้ว "ความซื่อ" หรือความสัมพันธ์แบบสนิทสนม ที่ผู้แทนยาพยายามสร้างขึ้นมีความสำคัญอย่างมากในการชักจูงให้แพทย์ใช้ยา บทความนี้ได้อธิบายกระบวนการต่าง ๆ ที่ผู้แทนยาใช้ในการสร้าง "ความซื่อ" ซึ่งเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและเป็นพลวัตโดยมีการก้านัด (gift exchange) เป็นองค์ประกอบสำคัญ

คำหลัก ตัวแทนบริษัทยา การแลกเปลี่ยนทางสังคม ความเป็นวิชาชีพ ความซื่อ

Title Gift and Acquaintance: Pharmaceutical Representative and Reciprocity in Medical Profession

Abstract

This paper explores the relationship between physician and pharmaceutical representative through theories and concepts of professionalism and social exchange. Field data were from interviews and observations of physicians and pharmaceutical representatives in various working contexts in Khonkaen Province. The study suggests that although medical doctors were often viewed as a professional endowed with rationality to the highest degree, the ways in which physicians were convinced by pharmaceutical representatives to accept and prescribe their pharmaceutical products were far from rational. In addition to regular marketing strategies and utilization of drug information, pharmaceutical representatives employed various "irrational" conduct such as creating "acquaintance" and the closeness of relation as a mean to persuade doctors to prescribe their products. This paper examines how acquaintance between physicians and drug representatives was constructed through dynamic processes of reciprocity, processes of which gift exchange was part and parcel.

Keyword pharmaceutical representative, social exchange, medical profession, acquaintance

บทคัดย่อ

ชื่อบทความ   ศิลปศิลป์และกลิ่นกินความร่วมมือ ?

ชื่อผู้เขียน   สายัณห์ แดงกลม

สาระสำคัญ

บ่อยครั้งที่การปรากฏตัวของกระแสศิลปะใหม่ตั้งอยู่บนมโนทัศน์ของการแหวกกฎเกณฑ์และชนบเดิมจนทำให้ได้รูปลักษณะแตกต่างอย่างสิ้นเชิง กลายเป็นชั่วตรงข้ามต่อกระแสก่อนหน้า หรือแม้กระทั่งก่อให้เกิดการสุดขั้วหักล้างหลักการความเชื่อ กระทบกระทั่งตัวบทกฎหมาย หรือหลักปฏิบัติทางศีลธรรม ลักษณะสุดขั้วอย่างหนึ่งของกระแสศิลปะร่วมสมัยคือการเป็นปฏิบัติต่อการเสพผลงานหรือวัตถุศิลปะ การต่อต้านกระบวนการผลิตงาน ด้านมโนทัศน์เรื่องผู้สร้าง และด้านบริโภคนิยมในหมู่ผู้ชม สภาวะการแหวกออกอย่างสุดขั้วจากความคิดเรื่องศิลปะ มาล้มล้างอัตลักษณ์ของผู้ที่มีชื่อว่า "ศิลปิน" ลบตัวตนของวัตถุที่ถูกยกมาเป็น "ผลงานศิลปะ" รวมถึงบั่นทอนการรับโดยผู้ชมผู้จะไม่มาชมงานเพราะขาดผลงานให้ชม เมื่อไม่มีผู้สร้างหรือผู้สร้างปฏิเสธตนเอง ไม่มีผลงานเพราะความไม่ถาวรของผลงานหรือด้วยมโนทัศน์เริ่มต้นของศิลปิน และเมื่อไรผู้ชมผู้ไม่รู้ว่าอะไรและอย่างไร สถานการณ์สามชั่วดังกล่าวจึงเฉียดฉิวที่จะสร้างสภาวะความเป็นศูนย์ อันเหมือนจะมาแย้งแวดวงศิลปะกันเอง รวมทั้งเป็นภาพลักษณ์ "โต้กลับ" ต่อบริโภคนิยมของสังคมปัจจุบันที่ผู้คนต่างตอบสนองล้มล้างทั้งห้าเพื่อการ "รับรู้" ทางปัญญา ภายภาพ หรือสุนทรีย์ะ ผลสุดท้าย ศิลปะในรูปลักษณะแบบสุดขั้วจึงตั้งตนเป็นบทวิพากษ์ทางอ้อมต่อสังคมบริโภค เป็นอีกชั่วหนึ่งที่สังคมไม่เหลียวแล เป้าหมายจึงอาจจบและวกเข้าตัวโดยปริยาย

Title The problematic consumption of contemporary art

Abstract

The manifestation of a new movement of art is often based on the concept of transgression of conventional trend, offering a totally different aspect which completely contrasts with its predecessors. The tendency to the extreme comes to disturb general principles, destabilize beliefs, even contradict law or morals. One of the extreme aspects of contemporary art is the opposition to art consumption, i.e. its work and objects, to its production and to the concept of artist as creator, and also to the idea of art consumption as achieved by the beholder. Not only this extreme transgression tends to annihilate the identity of person qualified as "artist", the presence of object promoted to the status of art work, but also it undermines the reception by the beholder who will not feel involved as there's no more piece of work. Absence of creator or the creator denies himself, absence of art object which has a short and periodical life, or which results from the initial conception, and absence of beholder who will not know what and how to consume, these three extreme situations tend to provoke a void in the world of art, as well as to figure a "response" to actual society where people consume so as to satisfy their senses of perception, their physical, material, intellectual and aesthetic needs. Finally art in its extreme characteristics sets itself as implicit critique to society of consumption, as the opposite pole neglected by society. Then its purpose seems dramatically tautological, ending in itself.

บทคัดย่อ

ชื่อบทความ   วัฒนธรรมการบริโภคในพื้นที่เมือง: บทวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย
 ชื่อผู้เขียน   อ.ดร.สุรเดช โชติอุดมพันธ์

สาระสำคัญ

เมื่อนับว่าเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญมากในการศึกษากลไกของสังคมยุคปัจจุบัน เนื่องจากเมืองเป็นพื้นที่หลักที่รองรับกระแสวัฒนธรรมจากภายนอก อันนำไปสู่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกระแสวัฒนธรรมใหม่และสภาวะหรือปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม การตอรองระหว่างกระแสวัฒนธรรมที่หลากหลายทำให้เมืองเป็นพื้นที่ที่มีพลวัตสูง และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นสม่ำเสมอและรวดเร็วนับเป็นคุณสมบัติหลักของเมือง ในบริบทสังคมไทยเอง กรุงเทพมหานคร นับว่าเป็นพื้นที่ที่รองรับการหลั่งไหลเข้ามาของวัฒนธรรมแบบทุนนิยมของตะวันตก และก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่อโครงสร้างเศรษฐกิจ วิถีชีวิตของคนเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบแผนวัฒนธรรมการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป บทความนี้มุ่งศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในวรรณกรรมไทยร่วมสมัยที่ใช้เมืองเป็นฉากหลัก ได้แก่ เรื่องสั้น "ผีอยู่ในบ้าน" ของกนกพงศ์ สงสมพันธุ์ "เพลิงรัก ลานแค้น" ของปรีทรรศ หุตางกูร และนวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *หมานคร* ของคยองนุช โดยมุ่งเน้นวิเคราะห์สัญลักษณ์พื้นที่สามแห่งในเมืองคือ บ้าน ศูนย์การค้า และกองขยะ รวมไปถึงวิเคราะห์ทัศนคติและจุดยืนของผู้เขียนที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในเมืองที่ถูกครอบงำด้วยระบบบริโภคนิยม

พื้นที่ในการเก็บข้อมูล การวิจัยเอกสาร

แนวคิดหรือทฤษฎีในการวิจัย

ผู้วิจัยสนใจวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยโดยใช้ทฤษฎีสังคมเมืองและวัฒนธรรมการบริโภคในสังคมหลังสมัยใหม่ของนักปรัชญาตะวันตกหลายคนเป็นกรอบอ้างอิง เช่น ทฤษฎีพื้นที่เมืองเมืองของ George Simmel และ Walter Benjamin ทฤษฎีสังคมบริโภคของ Jean Baudrillard ฯลฯ

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย

3 เดือน (ธันวาคม 2548 ถึง กุมภาพันธ์ 2549)

ข้อค้นพบที่ได้รับจากการวิจัย

วรรณกรรมไทยสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมเมืองไปสู่สังคมบริโภคนิยม ดังจะเห็นได้จากวัฒนธรรมการบริโภคซึ่งได้รับอิทธิพลจากกระแสทุนนิยม อย่างไรก็ตาม วรรณกรรมไทยไม่ได้นำเสนอสภาพสังคมดังกล่าวเท่านั้น หากยังวิพากษ์และเสนอวิธีคิดเกี่ยวกับการดำรงอยู่ในสังคมบริโภคนิยมที่น่าสนใจอีกด้วย

คำหลัก   วรรณกรรมไทยร่วมสมัย   วัฒนธรรมการบริโภค   พื้นที่เมือง   สังคมทุนนิยม

Title Consumer Culture in Urban Spaces: An Analysis of Contemporary Thai Literature

Author Suradech Chotiudompant

Abstract

Urban spaces are vital to the understanding of the mechanisms of contemporary society. As these spaces are prone to the accommodation of cultural forces from without, it is not surprising that the city becomes an area distinguished by the interactive instances between these cultural forces results in a highly dynamic state of urban spaces, whereby cultural changes are necessary and ingrained in their developments, In the context of Thai society. Bangkok, as an exemplar of the city in the postmodern, globalised era, can be construed as a unique area in which the influence of capitalism from the West represents a rather unhindered flux, affecting both the Thai economic structures and the lifestyle of city-dwellers, their pattern of consumption. This essay is aimed to analyse these changes that are happening to Thailand's own urban spaces in contemporary Thai literature, especially those works by Prabda Yoon Paritas Hutangkul, and Koynuch, that use urban spaces as their predominant setting and explore the interaction and lifestyle of city-dwellers. The attitudes and positions of the writers in relation to these urban conditions will also be a focus of this research.

Research Nature Document research

Theoretical Framework

The researcher intends to study contemporary Thai literature in the light of the theories of postmodern society, consumer society, and urban spaces by, mainly but not exclusively, Georg Simmel, Walter Benjamin, and Jean Baudrillard.

Research Period

Three months (December 2005-February 2006)

Hypothesis

Contemporary Thai literature can be analysed as a testament to the shifts in cultural pattern, especially the emergence of consumer culture in urban spaces, as engendered by the onrush of capitalism. However, these literary work not only depict these shifts,

but also pose themselves as critiques providing insights as to how to live amidst these urban conditions.

Keywords

Contemporary Thai literature, Consumer culture, Urban spaces, Capitalist society

บทคัดย่อ

ชื่อบทความ รหัสหมายที่มองไม่เห็น: ประวัติศาสตร์ความรู้สึกเรื่อง "เกียรติยศ" ในสมัยรัชกาลที่ ๔

ชื่อผู้เขียน อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์

การศึกษาเรื่องวัฒนธรรมบริโภคนิยมจำเป็นที่จะต้องศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงของระบบอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคม ที่ทำให้เกิดการให้ความหมายใหม่แก่สรรพสิ่งรอบตัวอันนำไปสู่ "การบริโภคนิยม" ไม่ใช่เพียงการศึกษาสิ่งที่ถูกบริโภคนิยมเพียงด้านเดียวเท่านั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาอย่างเป็นประวัติศาสตร์ และการศึกษาประวัติศาสตร์ "ความรู้สึก" จะทำให้เข้าใจถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมบริโภคนิยมได้ชัดเจนขึ้น

การศึกษาประวัติศาสตร์ความรู้สึกเรื่อง "เกียรติยศ" ในสมัยรัชกาลที่ ๔ เป็นการศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงความรู้สึกของชนชั้นนำ ที่นำไปสู่การสร้างรหัสหมายของการบริโภคนิยมของสังคมไทยที่สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ในสภาวะที่ทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่าสังคมไทยตกอยู่ในกระแสบริโภคนิยมทุกมิติและทุกชนชั้น การศึกษาประวัติศาสตร์ความรู้สึกจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งต่อการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ดังกล่าวอย่างลึกซึ้งขึ้น

บทคัดย่อ

ชื่อบทความ   ละครไทยเปลี่ยนเสียงไต : การเมืองเรื่องของการบริโภคกรณีศึกษาการบริโภคสื่อ
ข้ามพรมแดนของชุมชนชาวไทยใหญ่ ในรัฐฉาน ประเทศพม่า

ชื่อผู้เขียน   อัมพร จิรัฐติกร
นักศึกษาระดับปริญญาเอก มานุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยเท็กซัส ออสติน

สาระสำคัญ

บทความชิ้นนี้มุ่งศึกษากรณีการบริโภควัฒนธรรมข้ามพรมแดนของชุมชนชาวไทยใหญ่ ในรัฐฉาน ประเทศพม่า ชาวไทยใหญ่ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มใหญ่ที่สุดในประเทศพม่า ไม่นิยมเสพความบันเทิงจากรายการโทรทัศน์พม่า แต่กลับชื่นชอบสื่อละครโทรทัศน์ไทยที่ผ่านการเปลี่ยนเสียงบรรยายให้เป็นภาษาไทยใหญ่ ที่เกิดขึ้นในช่วงสิบปีที่ผ่านมาและได้รับความนิยมไปทั่วทุกที่ในรัฐฉาน โดยมีการผลิตออกมาในรูปของวีดีโอซีดี “เสียงภาษาไทยใหญ่” ที่ผู้ชมในเมืองนิยมเช่าไปชมตามบ้าน และผู้ชมในชนบทได้รับชมในโรงภาพยนตร์ขนาดเล็กที่มีอยู่ทั่วไปในรัฐฉาน

งานวิจัยชิ้นนี้แบ่งเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งศึกษากระบวนการดัดแปลง เปลี่ยนรูป และสร้างความหมายใหม่ให้กับสื่อข้ามพรมแดนชนิดนี้ รวมทั้งศึกษาบทบาทของสื่อชนิดนี้ต่อการสร้างอัตลักษณ์ของชาวไทยใหญ่ในรัฐฉาน ประเทศพม่า ส่วนที่สองมุ่งทบทวนแนวคิดเรื่องการบริโภคสื่อข้ามพรมแดน เสนอประเด็นถกเถียงที่ว่ากรบริโภคทำให้พรมแดนรัฐชาติสั่นคลอน โดยการบริโภคสื่อชนิดนี้เป็นแรงผลักดันสำคัญต่อการอพยพเข้ามาหาแรงงานเป็นจำนวนมากของชาวไทยใหญ่ในประเทศไทย ทั้งเป็นการเตรียมพร้อมในแง่ของข้อมูลข่าวสารก่อนการอพยพ ท้ายที่สุดการบริโภคสื่อข้ามพรมแดนชุดนี้ทำให้พรมแดนรัฐชาติที่กั้นสังคมชาวไทยใหญ่ “ที่นี่” และ “ที่โน่น” สั่นคลอน

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นผลจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมในชุมชนชาวไทยใหญ่ทั้งในรัฐฉานประเทศพม่า และในกลุ่มแรงงานอพยพชาวไทยใหญ่ ในจังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2548

Title Trans-border Media, Transnational Migrants: The consumption of Thai Soap Opera among Shan Communities in Burma

Author Amporn Jirattikorn

Ph.D. Candidate

Department of Anthropology

University of Texas at Austin

Abstract

This research examines the roles of transnational media among Shan communities in Shan state, Burma, focusing on the consumption of Thai soap opera dubbed in Shan language. Unlike other neighboring countries of Thailand, i.e., Laos and Cambodia where Thai media is consumed directly from satellite signals, the Shan living in Burma access and consume Thai media only in a form of Thai soap opera dubbed in Shan and distributed in a form of VCDs. As they rely solely on this form of media for entertainment and information, Thai soap opera becomes virtually the main window on the outside world available to Shan audiences.

The research consists of two parts. The first part examines how Shan audiences utilize elements from Thai trans-border media to create new meaning and in the process, redefine their own ethnic identity. It illustrates the way in which the transnational media marks new sites of meaning, identity and interaction to modernity for Shan audiences. The second part discusses the role of this transnational media as a catalyst for the emergence of migration at home. The paper argues that such consuming practice of transnational media has blurred the strictly sense of territorialized nation-state. Thus, "here" and "there" become interconnected space that transcends national boundaries.

Based on ethnographic data collected in Shan state, Burma as well as among Shan immigrant communities in Thailand in 2005, this paper provides an overview of how such consuming practices reveal complex relations between nation-state, ethnicity, transnationality and popular construction of identity.